

12 Μαρτίου 2025

Προς:

κύριο Ανδρέα Ζαχαριάδη
Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών

κύριο Μάριο Παναγίδη
Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας

κύριο Πάνο Προδρομίτη
Γενικό Διευθυντή ΑΔΕΕΛΕπ

Αξιότιμοι κύριοι,

Θέμα: Ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2464 (CSRD) στο Εθνικό Δίκαιο - Συνέπειες ένεκα της αργοπορημένης μεταφοράς

Αναφερόμαστε στο πιο πάνω θέμα και στην επιστολή μας ημερομηνίας 6 Δεκεμβρίου 2024 με θέμα: Καθυστέρηση στην ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας CSRD στο Εθνικό Δίκαιο.

Με την παρούσα επιστολή επιθυμούμε να φέρουμε υπόψη σας τα θέματα που προκύπτουν από την εν λόγω καθυστέρηση, καθώς και την νομική αβεβαιότητα που δημιουργείται ένεκα της αργοπορημένης εφαρμογής και της πιθανής αναδρομικής ισχύος της προαναφερθείσας Ευρωπαϊκής Οδηγίας.

Όπως γνωρίζετε, η Οδηγία για την Υποβολή Εκθέσεων Βιωσιμότητας από τις οντότητες (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD), που αντικαθιστά την Οδηγία για τη Μη Χρηματοοικονομική Αναφορά (NFRD), προϋποθέτει όπως, οι πληροφορίες για την βιωσιμότητα συμπεριλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης, ως Έκθεση Βιωσιμότητας, που δημοσιεύεται μαζί με τις Οικονομικές Καταστάσεις μιας οντότητας. Ένας νόμιμος ελεγκτής πρέπει να παρέχει διασφάλιση για αυτήν την Έκθεση Βιωσιμότητας.

Σύμφωνα με την Οδηγία, οι πρώτες οντότητες που υποχρεούνται να υποβάλουν τέτοιες αναφορές οφείλουν να το πράξουν για το οικονομικό έτος 2024 (πρώτο κύμα¹), με τις περισσότερες επηρεαζόμενες οντότητες να έχουν νομική υποχρέωση να παρουσιάσουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις μέχρι το τέλος Απριλίου 2025, για το έτος που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2024.

¹ Μεγάλες οντότητες δημοσίου συμφέροντος (ΟΔΣ) με περισσότερους από 500 εργαζομένους.

Είμαστε ενήμεροι ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε επίσημη ειδοποίηση παράβασης κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας λόγω μη ενσωμάτωσης της Οδηγίας CSRD στην εθνική νομοθεσία, της οποίας η προθεσμία εφαρμογής ήταν η 6^η Ιουλίου 2024. Αντιλαμβανόμαστε ασφαλώς ότι, η καθυστέρηση της εναρμόνισης με τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα και να αφήσει τη χώρα εκτεθειμένη σε πολλαπλά επίπεδα.

Στο χρονικό σημείο που βρισκόμαστε όμως, και χωρίς οποιαδήποτε ρητή και ξεκάθαρη νομοθεσία ή άλλες συναφείς οδηγίες, είναι εξαιρετικά δύσκολο τόσο για τις επηρεαζόμενες οντότητες όσο και για τους ελεγκτικούς οίκους να εφαρμόσουν τις πρόνοιες της Οδηγίας CSRD έγκαιρα, πόσο μάλλον μέχρι την προθεσμία της 30ής Απριλίου 2025, ένεκα του εξαιρετικά περιορισμένου χρόνου και του μεγάλου όγκου εργασίας που απαιτείται.

Σημαντικά θέματα που προκύπτουν από την αργολογία

- **Αξιοπιστία Κύπρου ως χρηματοοικονομικό κέντρο και οικονομική σταθερότητα:**

Η διαρκής αβεβαιότητα και μια πιθανή αναδρομική ισχύς επηρεάζουν αρνητικά την εικόνα της Κύπρου ως χρηματοοικονομικού κέντρου, υπονομεύοντας την αξιοπιστία της και μειώνοντας την ελκυστικότητά της για επενδυτές και επιχειρήσεις. Παράλληλα, οι επηρεαζόμενες οντότητες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην κυπριακή οικονομία, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και στη χρηματοοικονομική σταθερότητα. Για τη διασφάλιση της ευημερίας της οικονομίας, είναι ζωτικής σημασίας να διατηρηθεί η ικανοποίησή των οντοτήτων μέσω πολιτικών που ενισχύουν την εμπιστοσύνη τους στο κυπριακό χρηματοοικονομικό σύστημα και εξασφαλίζουν ένα σταθερό και θετικό ρυθμιστικό περιβάλλον.

- **Ζήτημα ίσης μεταχείρισης:**

Εάν ο νέος νόμος εφαρμοστεί με αναδρομική ισχύ, τότε, σε περίπτωση που μια οντότητα δημοσιεύσει και εγκρίνει τις οικονομικές της καταστάσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (ήτοι την Οδηγία NFRD), θα έχει ακολουθήσει διαφορετικό ρυθμιστικό πλαίσιο από μια άλλη επηρεαζόμενη οντότητα που δεν έχει ακόμη δημοσιεύσει τις οικονομικές της καταστάσεις. Αυτό δημιουργεί συνθήκες άνισης μεταχείρισης, εμποδίζοντας την ύπαρξη ίσων όρων ανταγωνισμού, ενώ προκαλείται αβεβαιότητα ως προς την τελική και νόμιμη μορφή των οικονομικών καταστάσεων.

- **Αδειοδότηση ελεγκτών:**

Για να επιτραπεί στους νόμιμους ελεγκτές να υπογράψουν Εκθέσεις Βιωσιμότητας, είναι απαραίτητη η προηγούμενη αδειοδότησή τους και, ασφαλώς, ο διορισμός από την Γενική Συνέλευση των επηρεαζόμενων οντοτήτων. Ως εκ τούτου, είναι καθοριστικής σημασίας η διαδικασία αδειοδότησης τους, η οποία θα διασφαλίζει ότι οι ελεγκτές ικανοποιούν τα απαιτούμενα πρότυπα, πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια και είναι δεόντως

καταρτισμένοι για να ετοιμάζουν τις εκθέσεις διασφάλισης. Αναμένεται ότι η ΑΔΕΕΛΕΠ για να μπορέσει να εκδώσει τις σχετικές οδηγίες και κανονισμούς σε σχέση με την διαδικασία αδειοδότησης των ελεγκτών και τα απαιτούμενα κριτήρια, θα πρέπει προηγουμένως να ψηφιστεί και να τεθεί σε ισχύ η σχετική νομοθεσία. Αυτό συνεπάγεται περαιτέρω καθυστέρηση στην προετοιμασία των ελεγκτών, καθώς και των επηρεαζόμενων οντοτήτων που θα ετοιμάσουν τις οικονομικές καταστάσεις τους σύμφωνα με την Οδηγία CSRD.

Νομικά ερωτήματα που προκύπτουν εξ' αιτίας της αργοπορημένης εφαρμογής της Οδηγίας

Η αργοπορία στην εφαρμογή, καθώς και μια πιθανή αναδρομική ισχύς του νέου νόμου, δημιουργούν επίσης διάφορα νομικά ερωτήματα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη συζήτηση έγκρισης των νομοσχεδίων.-

- Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις καταρτίσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις και τις εκθέσεις διαχείρισης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για το οικονομικό έτος 2024 έως την προθεσμία της νομικής τους υποχρέωσης (δηλαδή έως τις 30 Απριλίου 2025) ή και νωρίτερα, θα απαιτηθεί η ετοιμασία νέων οικονομικών καταστάσεων και εκθέσεων διαχείρισης (με ουσιαστικά το ίδιο περιεχόμενο εξαιρουμένης της Έκθεσης Βιωσιμότητας) ώστε να συμμορφώνονται με τις νέες νομικές διατάξεις όταν αυτές τεθούν σε ισχύ;
- Εάν ο νέος νόμος τεθεί σε ισχύ με αναδρομική πρόνοια πριν από την προθεσμία νομικής υποχρέωσης των επηρεαζόμενων οντοτήτων για την υποβολή των οικονομικών τους καταστάσεων, αλλά η οντότητα έχει ήδη εγκρίνει και δημοσιεύσει τις οικονομικές καταστάσεις της, θα υπόκειται στις απαιτήσεις της νέας νομοθεσίας; Διαφέρει η απάντηση στην περίπτωση που η νέα νομοθεσία τεθεί σε αναδρομική ισχύ μετά την προθεσμία της νομικής υποβολής των οικονομικών καταστάσεων των επηρεαζόμενων οντοτήτων (π.χ. εάν τεθεί σε εφαρμογή τον Μάιο);
- Τι θα ισχύσει στην περίπτωση όπου μια οντότητα δημοσιεύσει τις οικονομικές της καταστάσεις πριν την αναδρομική εφαρμογή του νέου νόμου και σχεδιάζει να δημοσιοποιήσει χωριστή μη-χρηματοοικονομική έκθεση εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, μέσω του εταιρικού της ιστότοπου όπως προβλέπει ο υφιστάμενος περί Εταιρειών Νόμος; Θα υπόκειται στη νομοθεσία που ίσχυε κατά τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων ή στη νέα νομοθεσία; Σημειώνεται ότι η νέα νομοθεσία δεν επιτρέπει την ξεχωριστή έκθεση, αλλά απαιτεί η Έκθεση Βιωσιμότητας να αποτελεί μέρος της έκθεσης διαχείρισης, η οποία θα έχει ήδη δημοσιευθεί;
- Εάν ο νέος νόμος εφαρμοστεί με αναδρομική ισχύ και υπάρχει υποχρέωση ετοιμασίας και διασφάλισης της Έκθεσης Βιωσιμότητας, αναμένεται να δοθεί παράταση (Όπως αναφέραμε οι επηρεαζόμενες οντότητες έχουν νομική

υποχρέωση να παρουσιάσουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις μέχρι το τέλος Απριλίου 2025).

Αυτά αποτελούν μόνο ορισμένα από τα πιο εύλογα ερωτήματα που λαμβάνουμε από τα μέλη μας, ενώ δεν αποκλείεται να υπάρξουν ακόμη περισσότερες προκλήσεις εάν ο νόμος εφαρμοστεί με αναδρομική ισχύ.

Ευρωπαϊκές Εξελίξεις

Όπως επίσης γνωρίζετε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα την Έκθεση «Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας», η οποία περιγράφει τις στρατηγικές για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. και την ενδυνάμωση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, τόσο σε επίπεδο Ε.Ε. όσο και στο παγκόσμιο περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτών των στόχων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενσωμάτωσε στο Ετήσιο Πρόγραμμα Εργασίας της για το 2025 το Πακέτο "Omnibus", το οποίο θα περιλαμβάνει διάφορα κύματα νομοθετικών παρεμβάσεων, μεταξύ των οποίων και πρόταση για την αλλοποίηση της CSRD.

Συγκεκριμένα, η πρόταση Omnibus I (βλ. [εδώ](#)) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την επιμήκυνση της περιόδου των νέων κριτηρίων βιωσιμότητας, κατά 2 έτη (για τις μεγάλες οντότητες που δεν εμπίπτουν στο πρώτο κύμα και μικρομεσαίες εισηγμένες οντότητες – δεύτερο και τρίτο κύμα αντίστοιχα) όπως επίσης και τη μείωση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας CSRD, αυξάνοντας το όριο των εργαζομένων από 500 σε 1.000 για τις μεγάλες οντότητες. Αυτό συνεπάγεται ότι, ορισμένες οντότητες από το πρώτο κύμα θα εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας CSRD.

Εάν η Οδηγία CSRD ενσωματωθεί άμεσα στην εθνική νομοθεσία, ενδέχεται να απαιτηθεί από μια επηρεαζόμενη οντότητα με, για παράδειγμα, 900 εργαζομένους να ετοιμάσει Έκθεση Βιωσιμότητας. Ωστόσο, βάσει της πρότασης Omnibus (που προτείνει όριο 1.000 εργαζομένων), αυτή η επιχείρηση δεν θα υπόκειται πλέον στην απαίτηση αυτή.

Αυτό σημαίνει ότι, κάποιες οντότητες θα επιβαρυνθούν με το κόστος προετοιμασίας και διασφάλισης της Έκθεσης Βιωσιμότητας, μόνο και μόνο για να εξαιρεθούν στη συνέχεια, εάν η πρόταση Omnibus εγκριθεί και τεθεί σε εφαρμογή.

Εισήγηση

Ενόψει των πιο πάνω και λαμβάνοντας υπόψη το χρονικό σημείο που βρισκόμαστε, επιθυμούμε να υποβάλουμε την εισήγησή μας **όπως εξεταστεί σοβαρά η εφαρμογή της νομοθεσίας ΧΩΡΙΣ αναδρομική ισχύ**, έτσι ώστε να υπάρξει ομαλή μετάβαση στη νέα νομοθεσία. Οι επηρεαζόμενες οντότητες έχουν ήδη προβεί στην ετοιμασία των οικονομικών τους καταστάσεων για το έτος 2024, άρα τόσο αυτές

όσο και οι ελεγκτές τους θα υποστούν σημαντικό βάρος, κόστος και ευθύνη, την στιγμή που έχουν ικανοποιήσει τις πρόνοιες της υφιστάμενης κείμενης νομοθεσίας.

Εάν αυτό δεν είναι εφικτό, για σκοπούς αποφυγής ανεπιθύμητων επιπτώσεων για τη χώρα, **προτείνουμε όπως παραχωρηθεί ένα εύλογο χρονικό διάστημα (τουλάχιστον έξι (6) μηνών) μετά την ημερομηνία που θα τεθεί σε ισχύ η νέα νομοθεσία, έτσι ώστε να δοθεί επαρκής χρόνος τόσο στους ελεγκτές όσο και στις οντότητες για να προετοιμαστούν κατάλληλα.**

Πρόσθετα, δεδομένης και της πληροφόρησης που λαμβάνουμε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Πολωνική Προεδρία, παρακαλούμε όπως ληφθεί υπόψη και η πρόταση Omnibus κατά τη λήψη απόφασης για την άμεση εναρμόνιση με την Οδηγία, καθώς και να εξεταστούν από τη Δημοκρατία, ως κράτος μέλος, οι ενέργειες των υπόλοιπων κρατών μελών που επίσης δεν έχουν προχωρήσει ακόμη στην εναρμόνισή της Οδηγίας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις τυχόν χρειαστείτε.

Με εκτίμηση

Κυριάκος Ιορδάνου
Γενικός Διευθυντής